

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10SŽa/33/2014
Identifikačné číslo spisu:	7014200877
Dátum vydania rozhodnutia:	24.09.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:7014200877.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej a z členov JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Petra Paludu v právnej veci navrhovateľa: L. U., nar. XX. Y. XXXX, trvale bytom K., toho času s miestom pobytu v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov v Sečovciach, zastúpený: JUDr. Marianna Lechmanová, advokátka, Štúrova 20, Košice, IČO: 42 249 163, proti odporcovi: Prezídium policajného zboru, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Prešov, Oddelenie hraničnej kontroly Policajného zboru Košice - letisko, o preskúmanie rozhodnutia odporcu č.s.: PPZ-HCP-PO9-287-013/2014 zo dňa 03. júla 2014 o zaistení cudzinca, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Sp/34/2014-40 zo dňa 06. augusta 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č.k. 3Sp/34/2014-40 zo dňa 06. augusta 2014 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom 3Sp/34/2014-40 zo dňa 6. augusta 2014 potvrdil napadnuté rozhodnutie odporcu č.k.: PPZ-HCP-PO9-287-013/2014 zo dňa 3. júla 2014 o zaistení navrhovateľa podľa § 88a ods. 1 písm. b/ zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoPC“) dňom 3. júla 2014 o 17:00 hod., na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 3. decembra 2014 ako rozhodnutie vydané v súlade so zákonom.

V odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že jeho úlohou bolo preskúmať zákonnosť napadnutého rozhodnutia odporcu v intenciách námietok navrhovateľa uvedených v opravnom prostriedku zo dňa 16. júla 2014, ktorými boli:

1. nedostatočne zistený skutkový stav a nesprávne právne posúdenie veci vo vzťahu k čl. 5 ods. 1 písm. f/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, pričom za závažný nedostatok považoval aj nezistenie dôvodu odmietnutia podpísania písomnosti navrhovateľom,
2. nezisťovanie motívu úteku z pobytového tábora v roku 2006 a 2010 a nesprávna úvaha správneho

orgánu k ďalšiemu riziku úteku navrhovateľa odvolávajú sa na všeobecnú prax týkajúcu sa ostatných utečencov,

3. formálne skúmanie alternatív zaistenia s poukazom na absenciu skúmania majetku navrhovateľa vo Veľkej Británii a vzťahu s jeho priateľkou,

4. neprimerane dlhá doba zaistenia s poukazom na príručku UNHCR.

Vo vzťahu k námietkam uvedeným v opravnom prostriedku navrhovateľa pod bodom 1., 2. a 3., krajský súd vychádzajúc z administratívneho spisu uviedol, že navrhovateľ vo svojom vyjadrení v konaní vo veci zaistenia rozdielne uvádzal, že na území SR, ani v krajinách EÚ nemá žiadne rodinné väzby, ani iné väzby, pričom na jednu z otázok uviedol, že „pracoval ako stavebný robotník a býval spolu s priateľkou v prenajatom dome.“ Dňa 2. júla 2006 navrhovateľ požiadal o azyl z dôvodu obavy o svoj život a bol umiestnený v Záchytnom tábore v Rohovciach. Po preložení do Pobytového tábora v Gabčíkove, odkiaľ dňa 26. júla 2006 svojvoľne odišiel, sa zdržiaval vo Veľkej Británii. Z Veľkej Británie bol vrátený na územie SR. Dňa 20. októbra 2010 opäť svojvoľne opustil Záchytný tábor Humenné. Na základe informácie o dublinskom transfere z Veľkej Británie do Slovenskej republiky bol v zmysle Dublinského nariadenia vrátený späť na územie SR. O výsledky azylového konania sa nezaujímal. Navrhovateľ dňa 3. júla 2014 podal policajnému orgánu vyjadrenie, v ktorom uviedol, že má len 670 libier, 81 pencí a 88 Kč. Uviedol, že na území SR nezotrval, pretože nevedel, že po podaní žiadosti o azyl je potrebné zostať na Slovensku. Nič viac uviesť a dodať k veci nechcel. Odporca po skutkovej stránke uviedol všetky skutočnosti, ktoré sú reálnym prejavom správania sa cudzinca pri odchode zo svojej krajiny. Jeho trasa úteku smerovala z Belgicka do Veľkej Británie, čo naznačuje, že nemal v úmysle ostať na území Slovenskej republiky, aj keď požiadal o azyl. Azylové konanie na území SR bolo zastavené, pretože z Pobytového tábora v Gabčíkove utiekol dňa 26. júla 2006 a zo záchytného tábora v Humennom utiekol dňa 20. októbra 2010 a od toho času sa ani nezaujímal o výsledok azylového konania. Taktiež zobral na vedomie zaistenie ako žiadateľ o azyl, najmä z dôvodu existujúceho rizika jeho úteku. K odmietnutiu podpisu zápisnice zo dňa 03. júla 2014 krajský súd dodal, že odporca tento fakt uviedol v zápisnici. Všetky predchádzajúce úkony boli navrhovateľom podpísané. Navrhovateľ neuviedol dôvod odopretia podpisu, a to ani v návrhu na preskúmanie rozhodnutia o zaistení zo dňa 16. júla 2014, nenamietal ani skutočnosti uvedené v zápisnici, a preto mal krajský súd za to, že navrhovateľ si bol vedomý dôvodov svojho zaistenia. Neskúmanie dôvodov odopretia podpisu nemá za následok takú vadu, ktorá by spôsobovala nedostatočné zistenie skutkového stavu veci. Preto podľa názoru krajského súdu sú námietky (1., 2. a 3.) neopodstatnené. K 4. námietke krajský súd uviedol, že dĺžka zaistenia, ako aj samotné skutkové okolnosti, ktoré viedli k tomuto zaisteniu, boli v súlade s platnou právnou úpravou.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie dôvodiť, že (1) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávne právne vec posúdil. Dôvody pre ktoré odporca rozhodol o zaistení navrhovateľa sú nedostatočné vo vzťahu k čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, pretože odporca neuviedol konkrétne na aký účel rozhodol o zaistení. Taktiež navrhovateľ poukazuje na závažný nedostatok konania v tom zmysle, že správny orgán nezistoval dôvod odmietnutia zápisnice a nesúhlasí s názorom krajského súdu, že navrhovateľ bral na vedomie dôvody zaistenia bez podpisu zápisnice. (2) K riziku úteku navrhovateľ vytýka krajskému súdu tú skutočnosť, že sa stotožnil s názorom správneho orgánu a nezaoberal sa jeho vyhlásením, že nevedel, že má ostať po podaní žiadosti o azyl na území Slovenskej republiky. (3) K možnosti uplatnenia alternatív zaistenia navrhovateľ uvádza, že správny orgán sa okrem jeho vyhlásenia o tom, že nemá žiadne rodinné väzby v SR ani v EÚ a že pri sebe mal v čase transferu len určitú finančnú hotovosť, náležite nevysporiadal, teda bližšie sa nezaoberal jeho vzťahom k priateľke žijúcej vo Veľkej Británii ani neskúmal jeho majetok na území Veľkej Británie. Navyše v čase výsluchu pred správnym orgánom nebol zastúpený právnym zástupcom a preto, ak aj ho správny orgán poučil, toto poučenie nebolo zo strany navrhovateľa podpísané a z toho dôvodu odporca mal využiť väčšie úsilie pri zisťovaní skutočného stavu veci. (4) Navrhovateľ trvá aj na tom, že doba, na ktorú je zaistený je neprimerane dlhá. Uvádza, že zaistenie na účel azylového konania má trvať nevyhnutne potrebnú dobu, teda podľa § 88a ods. 1 písm. b) len na účel zistenia tých skutočností, na ktorých je založená žiadosť o udelenie azylu. Táto výnimka nemôže byť preto využívaná na ospravedlnenie zaistenia na celé konanie o rozhodovaní o žiadosti o azyl. Navrhovateľ v poslednom rade

považoval za dôležité, aby mal právneho zástupcu aj pri spisovaní zápisnice o vyjadrení, avšak toto mu umožnené zo strany odporcu nebolo. Navrhol preto Najvyššiemu súdu SR, aby rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie odporcu ruší a vec mu vracia na nové konanie.

Odporca sa vo svojom vyjadrení k odvolaniu pridržal svojho stanoviska (vyjadrenie k podanému opravnému prostriedku) zo dňa 28. júla 2014.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné pre vecnú správnosť a zákonnosť potvrdiť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 24. septembra 2014 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

Podľa § 219 ods. 2 OSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rovnako ako krajský súd sa pri svojich úvahách a rozhodovaní opieral o ďalej citované ustanovenia Správneho poriadku (ďalej len „SP“), ZoPC a zákona o azyle.

Podľa § 3 ods. 1 SP, správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností.

Podľa § 3 ods. 4 prvá veta SP, rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci.

Podľa § 32 ods. 1 SP, správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

Podľa § 34 ods. 1 SP na dokazovanie možno použiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť a objasniť skutočný stav veci a ktoré sú v súlade s právnymi predpismi. Vykonávanie dôkazov patrí správnomu orgánu (§ 34 ods. 4 SP).

Podľa § 47 ods. 3 SP v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

Podľa ust. § 88a ods. 1 ZoPC, policajt je oprávnený zaistiť žiadateľa o udelenie azylu, ak na dosiahnutie účelu zaistenia nie je možné využiť iné menej závažné prostriedky

- a) na účel zistenia alebo overenia jeho totožnosti alebo štátnej príslušnosti,
- b) na účel zistenia tých skutočností, na ktorých je založená jeho žiadosť o udelenie azylu, ktoré by bez zaistenia nebolo možné získať, najmä ak existuje riziko jeho úteku,
- c) ak ide o štátneho príslušníka tretej krajiny zaisteného podľa § 88 ods. 1 písm. a/ alebo písm. b/ a ktorý podal žiadosť o udelenie azylu, ak existuje dôvodné podozrenie, že podal žiadosť o udelenie azylu s cieľom oddialiť alebo zmať jeho administratívne vyhostenie,
- d) ak je to potrebné z dôvodu ohrozovania bezpečnosti štátu alebo verejného poriadku, alebo
- e) z dôvodu podľa § 88 ods. 1 písm. c/.

Podľa § 4 ods. 6 zákona o azyle cudzinec, ktorý nie je žiadateľom, ale je vrátený na územie Slovenskej republiky z dôvodu, že na konanie o udelenie azylu je príslušná Slovenská republika, považuje sa za žiadateľa okrem cudzinca, ktorého žiadosť o udelenie azylu na území Slovenskej republiky bola už v minulosti zamietnutá ako neprípustná alebo ako zjavne neopodstatnená alebo ktorému sa neudelil azyl; konanie o udelenie azylu sa začína vstupom cudzinca na územie Slovenskej republiky.

Odvolací súd preskúmajúc predchádzajúce konanie a napadnuté rozhodnutie ako aj konanie pred krajským súdom nezistil pochybenie, resp. nezákonnosť v konaní správnych orgánov, či krajského súdu.

Pri vydávaní rozhodnutia o zaistení sa správny orgán opieral o dôkazné prostriedky, ktoré vyplývali najmä z informácie o Dublinskom Transfere č.p.: PPZ-HCP-OCPI- 2014/000999-081, zo zápisnice o vyjadrení účastníka konania č.s.: PPZ-HCP-P09-287- 012/2014, z výsledkov lustrácie v informačných systémoch MV SR a z rozhodnutia Migračného úradu MV SR zo dňa 10. novembra 2010 kedy bolo konanie vo veci udelenia azylu na území Slovenskej republiky podľa § 19 ods. 1 písm. j/ zákona o azyle zastavené, právoplatnosť nadobudlo dňa 10. novembra 2010.

Správny orgán prehodnocoval aj skutočnosť, či trvá účel zaistenia, t.j. či trvá riziko úteku účastníka konania. Z uvedených skutočností vyplýva, že účastník konania v minulosti porušil povinnosti vyplývajúce mu ako žiadateľovi o azyl zo zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle ako aj ostatných príslušných právnych noriem spojených s azylovou procedúrou a utiekol z územia Slovenskej republiky do Veľkej Británie.

Z administratívneho spisu ďalej vyplýva, že navrhovateľ nemá na území Slovenskej republiky nikoho, kto by mu poskytol ubytovanie, finančné podporné prostriedky, či iné útočisko, v ktorom by mohol vyčkať na rozhodnutie o jeho žiadosti o azyl. Ak sám prispel svojim konaním k tomu, že je podozrenie, že nemá o udelenie azylu na území Slovenskej republiky záujem, hoci tvrdí, že sa tak nestalo, bolo len logické, že policajné orgány na kontrolu cudzinca žiadajúceho o azyl na zvrchovanom území Slovenskej republiky použili mimoriadne opatrenie - zaistenie.

Vychádzajúc z doterajšej praxe správny orgán prihliadal aj na skutočnosť, že štátni príslušníci tretích krajín častokrát účelovo prejavujú úmysel požiadať o azyl a ak policajný útvar nerozhodne o ich zaistení a umiestnení v útvere policajného zaistenia pre cudzincov, tak títo iba vo výnimočných prípadoch absolvujú kompletnú azylovú procedúru a svojvoľne opúšťajú pobytové tábory, pričom ich ďalší pobyt po území členských štátov nie je možné monitorovať. Po svojvoľnom opustení pobytového tábora je im následne v zmysle zákona o azyle zastavené azylové konanie, následkom čoho sa neoprávnene zdržiavajú v štátoch Európskej únie. Takíto migranti často čelia dlhodobej nadmernej psychickej záťaži, majú obmedzený prístup k základným sociálnym, zdravotným, vzdelávacím, kultúrnym, občianskym, politickým a ostatným právam, či službám bežne dostupným legálnym migrantom. S nelegálnou migráciou sa spájajú aj mnohé ďalšie negatívne fenomény, ako napríklad pašovanie, prevádzanie migrantov, obchodovanie s ľuďmi a iná cezhraničná kriminalita.

K námietkam navrhovateľa týkajúcej sa neprimeranej dĺžky celkového času zaistenia odvolací súd uvádza, že v § 88a ZoPC je upravený celkový čas zaistenia žiadateľa o udelenie azylu na šesť mesiacov, v odôvodnených prípadoch až dvanásť mesiacov. Správny orgán zaistil navrhovateľa podľa § 88a ods. 1 písm. b/ ZoPC najviac na 5 mesiacov z čoho vyplýva, že celkový čas zaistenia nebol prekročený. Odvolací súd sa ďalej prikláňa k názoru správneho orgánu, že azylové konanie je časovo náročné konanie, pretože správny orgán si musí zaobstarat', spracovať a zhodnotiť dokumenty a informácie potrebné pre rozhodnutie o udelení alebo neudelení azylu, a podľa praktických skúseností je zákonná 90 dňová lehota na rozhodnutie častokrát v zmysle zákona o azyle predlžovaná. Z toho dôvodu je potrebné chápať stanovený čas zaistenia správnym orgánom ako opodstatnený. Nie je tiež pravdivé tvrdenie, že § 88a ZoPC stanovuje dobu zaistenia len na dobu predbežného pohovoru za účelom zistenia základu k žiadosti o azyl. Podľa ods. 2 daného ustanovenia, žiadateľ môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, pokiaľ trvajú dôvody zaistenia uvedené v ods.1.

Ohľadom námietky nesprávneho právneho posúdenia veci, resp. neúplného zistenia skutkového stavu veci odvolací súd odkazuje na vyššie uvedené dôvody týkajúce sa okolností, že navrhovateľ nemá na území SR zabezpečené ubytovanie, nemá dostatočné finančné prostriedky a takisto aj skutočnosť, že v minulosti už viackrát v priebehu azylového konania opustil územie SR. K odmietnutiu podpísania zápisnice len dodáva, že z administratívneho spisu správneho orgánu vyplýva, že dňa 03. júla 2014 bolo navrhovateľovi za účasti tlmočníka predložených viacero listín, vrátane upovedomenia o začatí konania vo veci zaistenia (č.s.: PPZ-HCP-PO09-287-011/2014), rozhodnutia o zaistení (č.s.: PPZ-HCP-PO09-287-013/2014), ktoré sám vlastnoručne podpísal z čoho plynie záver, že sa daného úkonu zúčastnil, daný úkon mu bol pretlmočený a na znak porozumenia ho podpísal. Toho istého dňa bol písomne a ústne za účasti tlmočníka poučený aj o možnosti požiadať o poskytnutie právnej pomoci (č.s.: PPZ-HCP-PO09-287-015/2014), bol tiež poučený o svojich právach (zápisnica o vyjadrení účastníka konania č.s.: PPZ-HCP-PO09-287-012/201), avšak uvedené listiny odmietol podpísať. Tieto okolnosti však nemenia názor odvolacieho súdu na tom, že si musel byť vedomý okolností a dôvodov, prečo sa voči nemu vedie konanie vo veci zaistenia a za účasti tlmočníka mu bola aj ponúknutá možnosť právneho zastúpenia, ktorú nevyužil.

Čo sa týka majetkových pomerov, ubytovania a dôvodov kvôli ktorým navrhovateľ odišiel v čase prebiehajúceho azylového konania do zahraničia, tak odvolací súd sa stotožňuje s názorom správneho orgánu, že navrhovateľ v priebehu správneho ako aj súdneho konania mal možnosť sa vyjadriť k uvedeným okolnostiam, čo by malo pre neho možno priaznivejší následok, avšak on tak neurobil, dokonca sa viac nechcel vyjadrovať k danej veci. Takisto sa prikláňa k názoru správneho orgánu, že je technicky veľmi náročné zisťovať rodinné väzby ako aj majetkové okolnosti navrhovateľa mimo územia SR, a preto vychádzal len z informácií nachádzajúcich sa na území SR. Na objasnenie svojich majetkových alebo rodinných pomerov v zahraničí by mohol slúžiť inštitút vyjadrenia účastníka správneho konania, avšak tento navrhovateľ nevyužil.

Odvolací súd má za to, že vzhľadom na vyššie uvedené dôvody existuje reálne vysoké riziko a dôvodná obava, že sa účastník konania pokúsi opäť o útek z územia Slovenskej republiky do Veľkej Británie, a preto v zmysle § 250q ods. 2 OSP napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako vecne správne potvrdil

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods.1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 OSP a účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo navrhovateľ v konaní nebol úspešný a odporca nárok na náhradu trov konania nemá.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.